

Flora en Fauna onderzoek

Voorstraat 103

Velddriel

Flora en Fauna onderzoek

Voorstraat 103 Velddriel

Titel	Flora en Fauna onderzoek Voorstraat 103 Velddriel
Uitvoering	Bureau Bleijerveld/Ruimte voor Advies
Opdrachtgever	Buro Boot Plesmanstraat 5 3900 AM Veenendaal
Datum	08 april 2016
Status	definitief 8 ^e versie

Andringastrjitte 27
8495 JZ Aldeboarn

tel 0566-632073
mob 06-40559568
bleijerveld@ruimtevooradvies.nl

www.ruimtevooradvies.nl

Inhoudsopgave

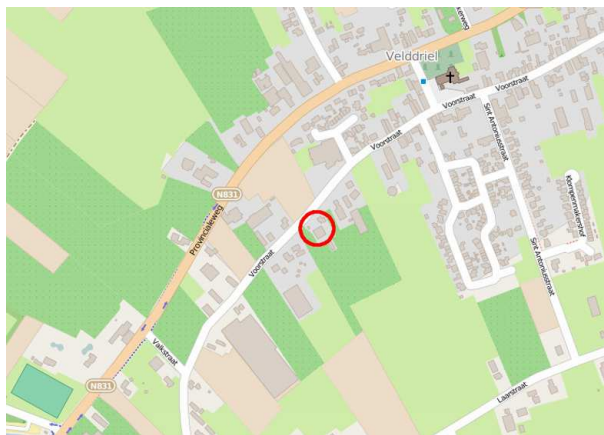
1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding & doel	1
1.2	Methoden	1
1.3	Plangebied	2
1.4	Ingreep	4
2	Beschermde gebieden	5
2.1	Aanwezigheid beschermde gebieden	5
2.2	Effecten NNN	5
3	Bestaande gegevens	6
3.1	NDFF	6
3.2	St. Stone	6
4	Beschermde soorten	7
4.1	Planten	7
4.2	Zoogdieren	7
4.3	Vleermuizen	7
4.4	Vogels	7
4.5	Territoriumonderzoek Steenuil	9
4.6	Amfibieën	11
4.7	Reptielen	11
4.8	Vissen	11
4.9	Ongewervelden	11
4.10	Samenvatting	11
5	Conclusies	13
5.1	Beschermde gebieden	13
5.2	Beschermde soorten	13
5.3	Maatregelen	13
6	Bronnen	14

BIJLAGE I Wettelijk kader en beleidskader

1 Inleiding

1.1 Aanleiding & doel

In Velddriel (gem. Maasdriel) bevindt zich het terrein van een fruitteler met woning en bedrijfsgebouwen (fig. 1). Het voornemen bestaat om het erf te splitsen en een tweede woning te realiseren. Daarbij is ondermeer de sloop van een bedrijfsgebouw betrokken. Onder meer bij ruimtelijke ingrepen dient rekening te worden gehouden met beschermde soorten en gebieden. Wet- en regelgeving omtrent deze soorten en gebieden is vastgelegd in de Flora- en faunawet (Ff-wet), Natuurbeschermingswet (NB-wet) en de provinciale structuurvisie/verordening.

Figuur 1. Velddriel met globale ligging plangebied (rood).

Het onderhavige rapport beschrijft de resultaten van een zogenaamde quick scan van beschermde natuurwaarden in en rond het plangebied en een aanvullend onderzoek naar de Steenuil. De rapportage kan dienst doen als onderbouwing bij bestemmingsplanwijzigingen en ontheffings- of vergunningaanvragen in het kader van de Ff-wet respectievelijk NB-wet. Een quick scan betreft een beoordeling van de aanwezige natuurwaarden in en rond het plangebied. Bronnenonderzoek, een terreinbezoek en ecologische kennis vormen de basis van de beoordeling. De quick scan is een momentopname en geen standaard veldinventarisatie waarbij meerdere veldrondes in een seizoen worden uitgevoerd. Een quick scan geeft daardoor een beperkter beeld dan een standaard veldinventarisatie. Omdat het onderzoek een momentopname betreft kan geen rekening worden gehouden met de dynamische aspecten van natuur, zoals migratie en kolonisatie door soorten en veranderd terreingebruik en -beheer na afloop van het onderzoek. Gelet op de bevindingen tijdens de quick scan is aanvullend onderzoek gedaan naar het belang van het plangebied voor de Steenuil.

1.2 Methoden

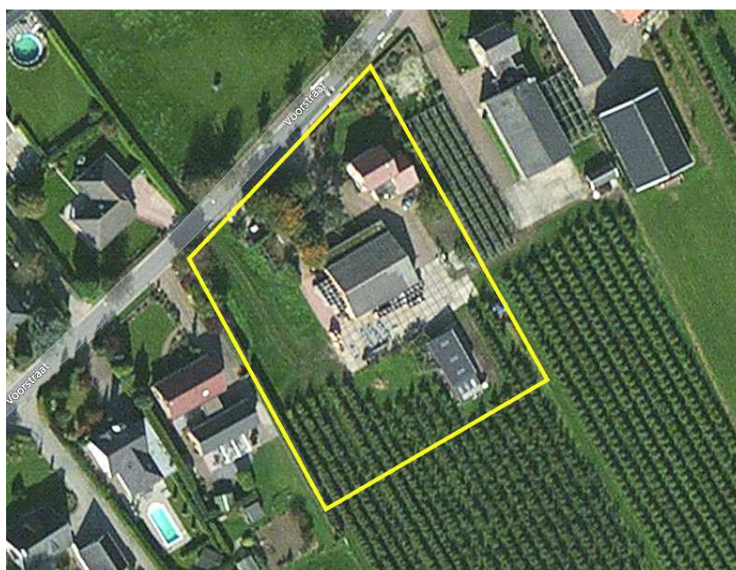
Bij de beoordeling van het plangebied is een bronnenonderzoek verricht naar het voorkomen van beschermde soorten en de ligging van beschermde gebieden in de regio. Daarvoor is de Nederlandse Databank Flora en Fauna (NDFF) geraadpleegd en, indien nodig, verspreidingsatlassen. Met betrekking tot Steenuil is de stichting Stone (Steenuilenoverleg Nederland) benaderd in de persoon van regiocoördinator Frans Jacobs. Voor de ligging van beschermde gebieden is gebruik gemaakt van Synbiosys.alterra.nl en de digitale atlas van provincie Gelderland. Op 3 juli 2015 en 16 september 2015 is het plangebied

bezoekt. Daarbij is gelet op de daadwerkelijke aanwezigheid van beschermde soorten en indirecte aanwezigheid in de vorm van sporen (verblijfplaatsen, wissels, pootafdrukken en dergelijke). Verder is het terrein beoordeeld op de geschiktheid voor beschermde soorten (habitatbeoordeling). De inspectie van 16 september is gedaan, omdat bij het eerste onderzoek de exacte planbegrenzing onvoldoend in beeld was. In het voorjaar van 2016 heeft op verzoek van de omgevingsdienst Rivierenland een territoriuminventarisatie gericht op de steenuil plaatsgevonden, van het plangebied en de omgeving.

1.3 Plangebied

Het plangebied wordt gevormd door een deel van het erf van een fruitteler aan de Voorstraat 103 in Velddriel. Het gaat om het westelijke deel van het erf (fig. 2) en een klein deel van de laagstamboomgaard ten zuiden daarvan. Op het noordelijke deel - aan de straatzijde - staan de woning en een bedrijfsgebouw. Het bedrijfsgebouw bestaat uit een grote koelschuur met aan de straatzijde een laag kantoor (fig. 2 & 3). Het bedrijfsgebouw is opgebouwd uit baksteen met een golfplaten dak. De openingen van de golfplaten zijn gedicht met isolatieschuim. De daklijsten zijn nauwsluitend of van beton. Het dak van het kantoordeel is plat. De daklijst is nauwsluitend. Het kantoordeel beschikt over een ongeïsoleerde spouw, afgaande op inspectie van enkele lage geplaatste open stootvoegen. De gevel beschikt niet over hooggeplaatste ventilatiegaten. In de gevel van de schuur zelf zijn geen ventilatiegaten gevonden die wijzen op een spouwmuur. Rond de gebouwen is de grond verhard of in gebruik als tuin. In de boomgaard staat nog een derde gebouwtje, bestaande uit een half-open houten schuur met golfplaten dak (fig. 7). Alle wanden van de schuur zijn enkel uitgevoerd. Deze schuur bevindt zich binnen het plangebied.

Ten westen van de schuur ligt een perceeltje met agrarisch grasland (fig. 6). De enige opgaande begroeiing bestaat uit struiken en jongen bomen rond en in een kippenren ten noorden van de schuur (fig. 5). Het plangebied ligt in een agrarisch gebied met verspreide bebouwing. In en in de directe omgeving van het plangebied komt geen oppervlaktewater voor. In de bredere omgeving komen in beperkte mate agrarische kavelsloten voor.

Figuur 2. Huidige situatie plangebied met indicatief de nieuwe grens van de bestemming 'wonen' (geel).

Figuur 3. Voorzijde bedrijfsgebouw met op de voorgrond het kantoor.

Figuur 4. Achterzijde bedrijfsgebouw.

Figuur 5. Kippenren met opgaande begroeiing.

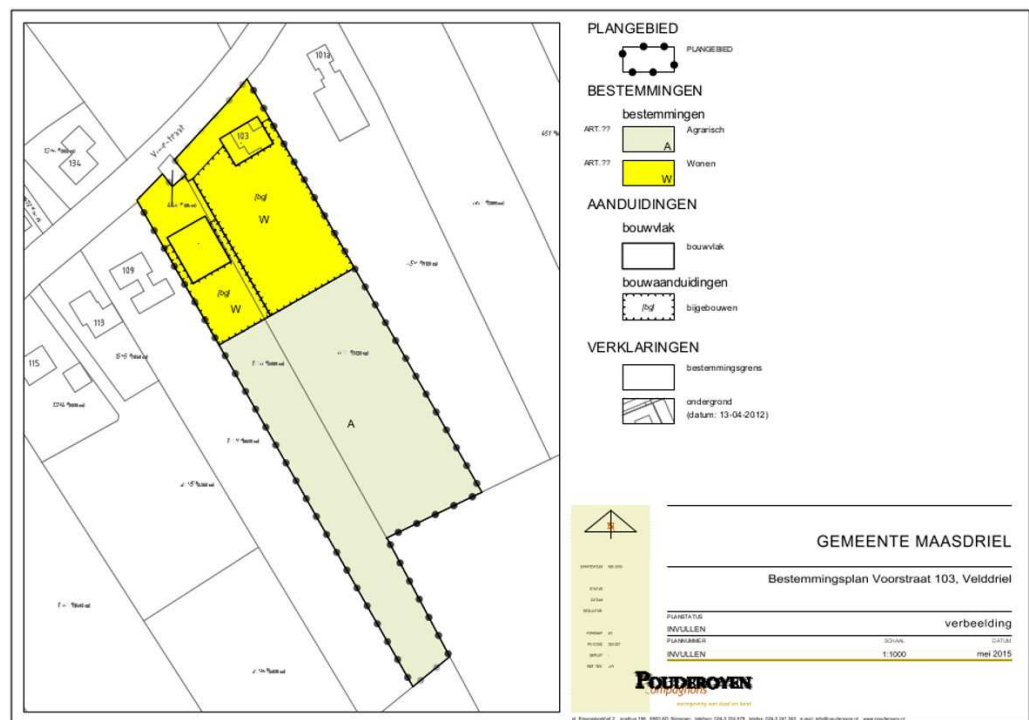
Figuur 6. Graslandje aan de westzijde van het plangebied met rechts een opslag.

Figuur 7. Schuur in de boomgaard.

1.4 Ingreep

Het voornemen bestaat om de noordwesthoek van het erf te bestemmen voor een tweede woning (fig. 8). Daarbij zullen het bedrijfsgebouw en de schuur in de boomgaard gesloopt worden. In het onderzoek is er vanuit gegaan dat alle groen in het plangebied verdwijnt. Het is niet bekend wat de planning van het project is. Doordat nieuwbouw plaats vindt in combinatie met sloop en gedeeltelijke herinrichting zal het totale verharde oppervlakte van het terrein niet toenemen. De quick scan richt zich op de nieuwbouwlocatie, alsmede de te slopen gebouwen.

Figuur 8. Bestemmingskaart m.b.t. het plangebied.

2 Beschermd gebied

2.1 Aanwezigheid beschermd gebied

Het terrein zelf is geen onderdeel van beschermd gebied en ook in de wijde omtrek komen geen beschermd gebied voor. De afstand van het plangebied tot beschermd gebied in de omgeving bedraagt enkele kilometers.

2.2 Effecten NNN

Op grond van de kleine schaal van de ingreep, de toekomstige bestemming van het plangebied en de grote afstand tot beschermd gebied, is een negatief effect op beschermd gebied in de omgeving op voorhand uit te sluiten.

3 Bestaande gegevens

3.1 NDFF

In de Nationale Databank Flora en Fauna zijn geen gegevens opgenomen die uit het plangebied zelf komen. De meeste gegevens uit de omgeving van het plangebied hebben betrekking op losse waarnemingen van vogels en op vissen in de grote watergangen. De gegevens zijn over het algemeen niet relevant in dit kader. Wel van belang zijn de waarnemingen van Steenuil. Er zijn weinig waarnemingen in het gebied gedaan, namelijk drie in de afgelopen twintig jaar. Eén daarvan heeft betrekking op de waarneming die in het kader van dit onderzoek zelf is gedaan (fig. 9, groene punt). De twee overige waarnemingen zijn relatief oud, maar zou wat de blauwe punt betreft kunnen wijzen op een nestplaats op het erf van Provincialeweg 110, ten noordwesten van het plangebied.

Figuur 9. Waarnemingen van Steenuil van de afgelopen twintig jaar uit de NDFF. De witte stip is niet relevant in dit verband.

3.2 St. Stone

Met betrekking tot leefgebieden van Steenuil is navraag gedaan bij Steenuilenoverleg Nederland (stichting Stone). Hiervoor is contact gelegd met de regiocoördinator van de Betuwe (dhr. Frans Jacobs). Hieruit is gebleken dat van het gebied rond Velddriel geen gegevens beschikbaar zijn van de Steenuil en nestplaatsen in het bijzonder.

4 Beschermde soorten

4.1 Planten

Het plangebied was arm aan wilde plantensoorten. De gevonden soorten zijn kenmerkend voor zeer voedselrijke bodem en deels voor sterke betreding of bodemverstoring. Er stonden soorten als Engels raaigras, Moeraskers, Echte kamille, Gewone paardenbloem, Raapzaad, Ridderzuring en Kweek. Alle aangetroffen soorten zijn algemeen en onbeschermd.

4.2 Zoogdieren

Alle inheemse soorten zoogdieren worden beschermd door de Flora- en faunawet. Er zijn geen zoogdieren of sporen in het plangebied waargenomen. Het terrein is weinig geschikt voor zoogdieren, gelet op het sterk agrarische karakter van de omgeving. Er zijn enkele licht beschermde soorten van tabel (tab. 1) te verwachten, zoals Veldmuis, Egel en Mol. De strikter beschermde kleine zoogdieren (tabel 2 of 3) - Grote bosmuis, Eikelmuis, Hazelmuis, Veldspitsmuis, Hamster, Noordse woelmuis en Waterspitsmuis - komen, behalve Waterspitsmuis, niet in de regio voor. Voor Waterspitsmuis is het terrein ongeschikt als leefgebied. De grotere zoogdieren zijn op deze locaties alleen als passant te verwachten met uitzondering van Steenmarter. De schuur is echter hermetisch afgesloten met het oog op de koelfunctie en biedt daarom geen verblijfsmogelijkheden voor deze soort.

4.3 Vleermuizen

Een vleermuisonderzoek valt buiten het kader van een quick scan. Wel is de potentie onderzocht van het terrein voor vleermuizen en is zo mogelijk gelet op sporen. Verblijfplaatsen van vleermuizen bevinden zich in holten van bomen en besloten of donkere ruimten van kunstwerken, zoals gebouwen. Binnen het plangebied is er geen sprake van bomen die over potentiële holten beschikken. Hiervoor zijn de bomen te jong. Het bedrijfsgebouw is dermate 'gesloten' gebouwd dat de aanwezigheid van verblijfplaatsen onwaarschijnlijk wordt geacht. Het kantoorgedeelte is in theorie wel toegankelijk via open stootvoegen. De openingen bevinden zich echter op grondniveau, zodat gebruik hiervan is uit te sluiten. Vleermuizen zijn wel langsvliegend en foeragerend in het terrein te verwachten, maar belangrijke vlieg- en foerageerroutes zijn op de locatie uit te sluiten. Hiervoor is de grootte van het terrein, de inrichting en de ligging in relatie tot de omgeving niet toereikend.

4.4 Vogels

Alle inheemse broedvogels zijn beschermd. De Flora- en faunawet maakt onderscheid tussen vogels zonder en met vaste broedplaatsen. Van vogels zonder vaste broedplaats zijn alleen de broedsels beschermd en niet het leefgebied. Van vogels met een vaste broedplaats is naast de broedplaats (jaarrond) ook het functionele leefgebied beschermd. Het terrein is geschikt voor gebruikelijke vogels van erven in het landelijk gebied. Er zijn geen vogels in het plangebied vastgesteld, maar in de opgaande begroeiing zijn soorten te verwachten als Merel, Heggenmus en Zwartkop. Het bedrijfsgebouw is dermate gesloten gebouwd, dat broedvogels in het gebouw zijn uit te sluiten. Vanaf de schuur in de boomgaard vloog tijdens de eerste een inspectie bij aankomst een Steenuil weg. Omdat er tijdens de inspectie vanuit werd gegaan dat de schuur buiten de ingreep bleef, is dit tijdens de betreffende inspectie niet nader beoordeeld. Later bleek echter de schuur wel bij de ingreep te horen. Om te bepalen of de schuur een functie heeft voor de Steenuil is op 16

september 2015 een aanvullende inspectie gedaan. Binnen de schuur bevond zich aan de oostwand een geïmproviseerde nestkast met uitvliegopening door de gevel (fig. 9 & 10). Op basis van de aanvullende inspectie is geconcludeerd dat zich in de schuur geen nestplaats van Steenuil bevindt. De nestkast is afgelopen seizoen als nestplaats gebruikt door een duif op grond van de nestbouw en de vele verse duivenveren in het nest en de afwezigheid van uilensporen (fig. 11). Op andere mogelijke broedplaatsen in de schuur - de half-open zolder en de brandhoutstapel - zijn geen sporen gevonden die duiden op een nestplaats of een vaste rustplaats. Op de zolder zijn alleen enkele oude braakballen gevonden die niet van recente datum zijn. Het geringe aantal sporen lijkt bovendien een vaste rustplaats uit te sluiten. Tijdens een inspectieronde in de omgeving is een rustende Steenuil op het dak van een schuur ten zuidwesten van het plangebied gevonden. De schuur bevindt zich aan Laarstraat 32b (fig. 12 & 13) op een afstand van 450 meter van het plangebied. Mogelijk bevindt zich op deze locatie een nestplaats. De bestaande gegevens geven weinig aanvullende informatie over de locaties van nestplaatsen en leefgebieden van de Steenuil in Velddriel. Een betrekkelijk oude waarneming zou kunnen wijzen op een nestplaats op Provincialeweg 110 op 250 meter van het plangebied (fig. 8).

Figuur 9. Locatie nestkast (pijl).

Figuur 10. Oostwand schuur met geïmproviseerde nestkast (cirkel).

Figuur 11. Binnenzijde nestkast met duivensporen.

Figuur 12. Steenuil (cirkel) op schuur Laarstraat 32a.

4.5 Territoriumonderzoek Steenuil

In het voorjaar van 2016 heeft een inventarisatie van steenuilterritoria plaatsgevonden rond het plangebied. Het onderzoek is uitgevoerd volgens de inventarisatiehandleiding van de Stichting Stone. Hierbij is gebruik gemaakt van het geluidsbestand dat de stichting hiervoor aanbiedt. Voor de details van de methodiek wordt verwezen naar de website van de stichting. Op drie data is op telkens vaste punten het geluid afgespeeld. Tevens is op alle drie de data in het gebied enige tijd voor zonsondergang gezocht naar rustende Steenuilen op daken en dergelijke. Voor de uitvoering is gebruik gemaakt van een Olympus LS-11 recorder en een Nokia MD-11 luidspreker. In tabel 1 zijn de details van het onderzoek weergegeven.

Tabel 1: Details bezoekdata steenuilonderzoek Velddriel

Steenuileninventarisatie Velddriel west 2016		
Datum	Tijden	Weersomstandigheden
29-02-2016	17: 50 - 19:45	Licht bewolkt, 1 Bft, 5° C > -2° C
23-03-2016	18:30 - 19:20	Bewolkt, 1 Bft, 10° C > 8° C
04-04-2016	19:50 - 21:20 + 22:45	Licht bewolkt, 2 Bft > 0 Bft, 16° C > 12° C

Resultaten bezoek 29-02-2016

Tijdens het vooronderzoek bij daglicht bleek dat op de schuur aan de Laarstraat 32b weer een Steenuil aanwezig was op precies dezelfde locatie als in september 2015. Tevens werd een tweede exemplaar gevonden, dat op de dakgoot zat van de woning ten westen van de schuur (Laarstraat 34). Verder zijn in het gebied geen Steenuilen waargenomen. In de schuur in het plangebied zijn geen uilen of sporen gevonden. Op geen van de afspeelpunten heeft het geluid een reactie gegeven.

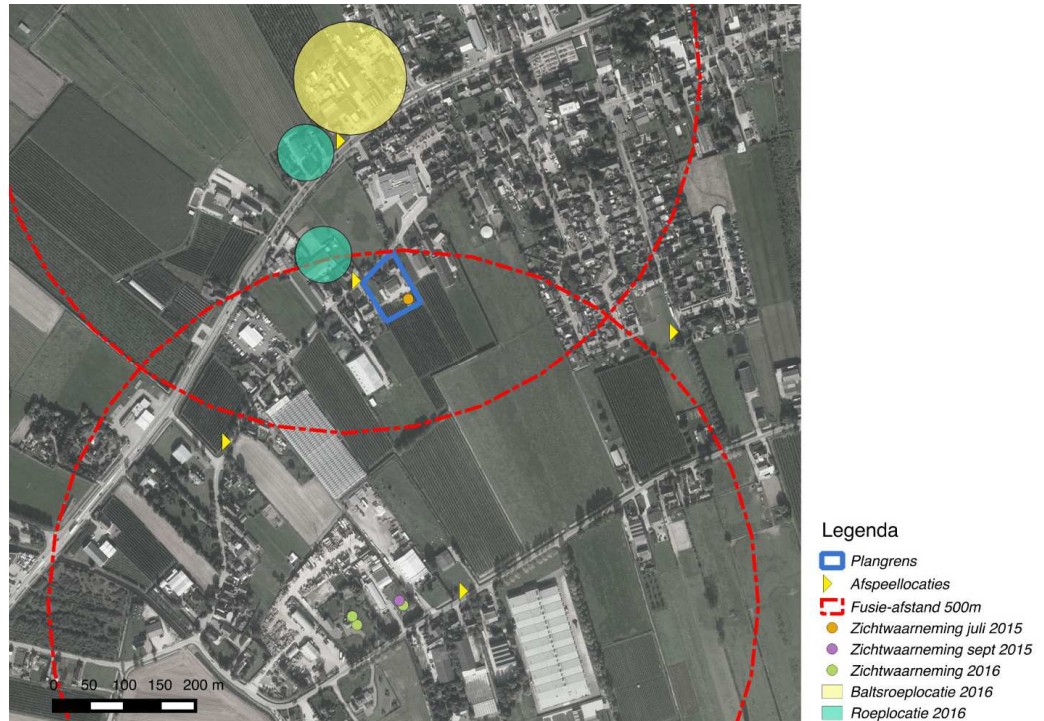
Resultaten bezoek 23-03-2016

Tijdens het vooronderzoek waren de twee Steenuilen aan de Laarstraat weer aanwezig op dezelfde plekken. Verder zijn in het gebied geen zichtwaarnemingen van Steenuilen gedaan. In de schuur in het plangebied zijn geen uilen of sporen gevonden. Op het afspelen van het baltsgeluid nabij het plangebied werd gereageerd met baltsgeroep vanuit het gebied ten noorden van de Provincialeweg. De locatie van de betreffende uil kon slechts bij benadering worden bepaald. Later op de avond zijn bij Provincialeweg 104 sociale geluiden van een Steenuil gehoord. In de rest van het gebied werd niet gereageerd op het geluid.

Resultaten bezoek 04-04-2016

Tijdens het vooronderzoek waren de twee Steenuilen aan de Laarstraat weer op dezelfde plekken aanwezig. Er is intensief naar rustende uilen gezocht in het gebied langs de provinciale weg, maar dat leverde geen positieve waarnemingen op. Ook in de schuur in het plangebied zijn geen uilen of sporen gevonden. Op het afspelen van het geluid bij de Provincialeweg werd gereageerd door een Steenuil met verscheidene contactroepen. Het dier bevond zich in het weiland tussen de Provincialeweg en Voorstraat, vermoedelijk op de schuur van Voorstraat 134a. Later op de avond is hier voor

een tweede maal het geluid afgespeeld, maar dat leverde geen reactie op. In de rest van het gebied werd niet gereageerd op het geluid.

Figuur 13. Resultaten steenuilonderzoek Velddriel-West 2016.

Interpretatie resultaten

Territoria

Uit het onderzoek is geconcludeerd dat er in de omgeving van het plangebied twee territoria van Steenuil voorkomen, namelijk aan de Laarstraat en ten noorden van de Provincialeweg.

De uilen bij de Laarstraat reageerden weliswaar niet op geluid, maar de aanwezigheid van twee uilen op dezelfde locaties op alle drie inspectiedata in 2016 en ook in 2015 is voldoende grond om van een nestlocatie uit te gaan. Bovendien roepen sommige mannetjes zelden tot nooit, met name bij lage dichtheden.

Op basis van de waarnemingen ten noorden van het plangebied is geconcludeerd dat ten noorden van het plangebied en de Provincialeweg de kern van een tweede territorium ligt. Eén waarneming van een baltsroep in een seizoen wordt voldoende geacht om een territorium te veronderstellen. De nestlocatie is niet gevonden, maar de territoriumroep wordt in principe vanuit de kern van het territorium ten gehore gebracht.

Beide locaties liggen ruim buiten de fusie-afstand van elkaar, zodat het veilig is te veronderstellen dat het om twee paar gaat.

Belang plangebied

Het plangebied ligt binnen de fusie-afstand van beide territoria, dat wil zeggen binnen het theoretische leefgebied van beide paren Steenuil. Het grootste deel van het leven speelt zich binnen 250 meter van de nestlocatie af (kern van het leefgebied). Het plangebied wordt daarom geacht buiten de kern van de twee leefgebieden te liggen. Dit wordt onderbouwd door het feit dat er tijdens het territoriumonderzoek geen waarnemingen in het plangebied zijn gedaan en er geen sporen van recent gebruik zijn aangetroffen. De enkele oude braakballen die op de zolder lagen duiden op een incidenteel gebruik in het verleden. Het schuurtje in het plangebied is daarom niet te beschouwen als een essentieel onderdeel van het leefgebied.

Het foerageergebied wordt niet aangetast, doordat het totale bebouwd gebied van het plangebied niet toeneemt. Het plan bestaat uit sloop van bedrijfsbebouwing, waarvoor een nieuwe woning in plaats komt.

4.6 Amfibieën

Alle soorten amfibieën zijn in meer of mindere mate beschermd. Het terrein beschikt niet over oppervlaktewater en is daarom ongeschikt als voortplantingsbiotoop. In de omgeving komen alleen agrarische sloten en greppels voor. Hierin zijn slechts algemene soorten van tabel 1 te verwachten, zoals Bruine kikker en Kleine watersalamander. Als landbiotoop is het plangebied voor de genoemde soorten plaatselijk geschikt, bijvoorbeeld onder houtopslag en struweel.

4.7 Reptielen

Alle soorten reptielen zijn in meer of mindere mate beschermd. Het plangebied biedt voor geen van de Nederland voorkomende reptielen een geschikt leefgebied. Deze soortgroep is daarom in zijn geheel uit te sluiten.

4.8 Vissen

In en rond het plangebied komt geen oppervlaktewater voor. Een effect op vissen in het algemeen is daarom uit te sluiten.

4.9 Ongewervelden

De beschermde soorten ongewervelden zijn gebonden aan zeer specifieke habitats. Het plangebied komt voor geen van de beschermde soorten overeen met hun habitat. Deze soortgroep is daarom in zijn geheel uit te sluiten.

4.10 Samenvatting

In het plangebied zijn alleen licht beschermde soorten van de groepen zoogdieren en amfibieën te verwachten en broedvogels zonder vaste nestplaats.

Tabel 2: Beschermde soorten die binnen de planlocatie worden verwacht op basis van bestaande gegevens en het veldbezoek.

SOORTGROEP	TOELICHTING	BESCHERMDE SOORTEN					
		GEEN	PLANT	TABEL 1 (ALGEMEEN)	TABEL 2 (LICHT)	TABEL 3 (STRENG)	VOGELS
Planten		X					
Zoogdieren	Kleine soorten			Mogelijk			
Vleermuizen	Foerageerfunctie: Alleen langsvliegend					Mogelijk	
Vleermuizen	Verblijfplaats	X					
Broedvogels	Zonder vaste nestplaats						Mogelijk
Broedvogels	Met vaste nestplaats	X					
Amfibieën				Mogelijk			
Reptielen		X					
Vissen		X					
Ongewervelden		X					

5 Conclusies

5.1 Beschermde gebieden

Het plangebied maakt geen deel uit van beschermde gebieden en ook in de omgeving zijn dergelijke gebieden niet aanwezig. Op grond van de beperkte schaal van de ingreep, de bestemming en de grote afstand tot de beschermde gebieden is een negatief effect op beschermde natuurgebieden uit te sluiten.

5.2 Beschermde soorten

Er is een beschermde soort aangetroffen zijnde een Steenuil. Uit aanvullend onderzoek blijkt dat het plangebied binnen het theoretische leefgebied van twee paar steenuilen ligt, maar buiten de kern van beide territoria. Het te slopen schuurtje vormt geen essentieel onderdeel van het leefgebied. Verder neemt het bebouwd oppervlakte door het plan niet toe. Dit betekent dat het plan geen negatief effect heeft op het beschikbare oppervlakte als foerageergebied. Samenvattend is geconcludeerd dat het plan geen negatief effect heeft op de leefgebieden van Steenuil in de omgeving.

Verder zijn licht beschermde soorten van tabel 1 te verwachten, alsmede algemene broedvogels zonder vaste nestplaats. Voor soorten van tabel 1 geldt echter een algemene vrijstelling van de verbodsartikelen van de Flora- en faunawet zolang het een ruimtelijke ingreep betreft. Vogels en de in gebruik zijnde nestplaatsen zijn strikt beschermd. Hiervoor is geen ontheffing mogelijk.

5.3 Maatregelen

Er dient rekening gehouden te worden met de broedtijd van vogels. In dit verband dient het rooien van groen en het verwijderen van opgeslagen materialen buiten het broedseizoen te gebeuren, tenzij een inspectie aantoont dat er geen broedsels voorkomen. Dit geldt tevens voor de sloop van de schuur in de boomgaard. De piek van het broedseizoen valt in de periode van half maart tot half juli. Eerdere en latere broedgevallen zijn mogelijk, met name van duiven. In de periode november-februari is de kans op broedgevallen zeer klein.

6 Bronnen

Creemers, R. & Delft, J. van. 2009. Atlas van reptielen en amfibieën in Nederland, Ravon.

RVO, december 2014. Soortenstandaard Steenuil, *Athene noctua*, versie 2.0

Stichting Steenuil Overleg Nederland. Handleiding steenuil inventariseren.

www.gelderland.nl

www.ndff.nl

www.synbiosis.alterra.nl

www.waarneming.nl

Rogier Lange et al. 1994. Zoogdieren van West-Europa. KNNV-uitgeverij, Utrecht

Bijlage I Wettelijk kader en beleidskader

De toets is gericht op de aanwezigheid van beschermde soorten en beschermde gebieden. De soortbescherming is in de wet geregeld middels de Flora- en faunawet. De gebiedsbescherming is geregeld middels de Natuurbeschermingswet (Natura 2000 gebieden en beschermde natuurmonumenten) en ten aanzien van het Nationale Natuurnetwerk (NNN, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur) middels het beleid uit de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte en de provinciale structuurvisies/verordeningen.

Flora- en faunawet

Soortbescherming in Nederland is geregeld in de Flora- en faunawet. Deze wet is op 1 april 2002 in werking getreden en voorziet in de bescherming van een groot aantal in Nederland voorkomende planten en dieren. Voor de beschermde soorten geldt een aantal verbodsbepalingen zoals weergegeven in onderstaand kader.

Artikel 8:

Het is verboden beschermde planten te plukken, te verzamelen, af te snijden, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op een andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.

Artikel 9:

Het is verboden beschermde dieren te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.

Artikel 10:

Het is verboden beschermde dieren opzettelijk te verontrusten.

Artikel 11:

Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde dieren te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Artikel 12:

Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Artikel 13:

Het is verboden beschermde planten en dieren te vervoeren of onder zich te hebben.

Zorgplicht

Naast de verbodsbepalingen voor de in de wet genoemde beschermde soorten geldt voor alle in het wild voorkomende planten en dieren in Nederland de zorgplicht (artikel 2). Deze zorgplicht houdt in dat nadelige gevolgen voor flora en fauna zoveel mogelijk moeten worden voorkomen.

Ontheffing

Bij de Flora- en faunawet kan onder voorwaarden van het verbod op schadelijke handelingen worden afgeweken met een ontheffing of vrijstelling. De beschermde soorten zijn na het inwerking treden van de AMvB artikel 75 in 2005, verdeeld in drie categorieën (tabellen) waarvoor verschillende toetsingscriteria gelden voor het verkrijgen van een ontheffing.

Tabel 1 (algemene soorten)

Het betreft beschermde soorten waarvan de gunstige staat van instandhouding niet in het geding is. Hiervoor geldt een vrijstellingsregeling als bij ingrepen sprake is van bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen.

Tabel 2 (overige / licht beschermde soorten)

Het betreft beschermde soorten waarvoor een vrijstelling geldt wanneer gewerkt wordt volgens een door de minister van EZ goedgekeurde gedragscode. Wanneer er geen gedragscode is, zal ontheffing aangevraagd moeten worden. Voorwaarde is dat er geen afbreuk gedaan mag worden aan de gunstige staat van instandhouding van de soort (populatie niveau). Dit is de zogenaamde 'lichte toets'.

Tabel 3 (streng beschermde soorten)

Het betreft streng beschermde soorten. Dit betreft soorten die zijn opgenomen in bijlage IV van de Europese Habitatrichtlijn. Daarnaast betreft het soorten die door Nederland aan deze lijst zijn toegevoegd middels een AMvB van artikel 75. Voor deze soorten wordt alleen ontheffing verleend als er aan een aantal voorwaarden wordt voldaan:

- Er is geen andere bevredigende oplossing, waarbij gezocht moet worden naar alternatieven voor de locatie of voor de ingreep;
- Er is sprake van een in of bij wet genoemd belang;
- Er wordt geen afbreuk gedaan aan de gunstige staat van de instandhouding van de soort;
- Er wordt zorgvuldig gehandeld ten aanzien van de soort.

Deze criteria worden ook wel omschreven als de 'uitgebreide toets'.

Vogels

Vogels maken geen onderdeel uit van de tabellen. Alle vogels zijn in dezelfde mate beschermd. Broedende vogels met nesten, eieren of niet vliegvlugge jongen zijn, in navolging van de Europese Vogelrichtlijn, strikt beschermd; voor verstoring van broedgevallen wordt in principe geen ontheffing gegeven. Als de werkzaamheden buiten het broedseizoen (circa 15 maart - 15 augustus) plaatsvinden zal in het algemeen niet snel een ontheffing nodig zijn. Uitzondering zijn vogels met jaarrond beschermde nesten. Voor het verstoren, beschadigen of vernietigen van jaarrond beschermde vogelnesten is altijd een ontheffing benodigd, ook als de werkzaamheden buiten het broedseizoen plaatsvinden. Bij een ontheffingaanvraag, zal de uitgebreide toets zoals beschreven onder soorten van tabel 3 worden toegepast. Het in of bij wet genoemd belang moet in de Vogelrichtlijn zijn opgenomen. In augustus 2009 is door de Minister van (destijds) LNV nieuw beleid voor het beoordelingskader van Flora- en faunawet ontheffingaanvragen aangekondigd. Met dit nieuwe

beleid is een nieuwe vogellijst afgegeven. In deze vogellijst is onderscheid gemaakt tussen soorten waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn (vogels van categorie 1 t/m 4) en soorten waarvoor de nesten niet jaarrond zijn beschermd, maar waarvoor wel inventarisatie gewenst is (vogels van categorie 5). Indien vogels uit de laatste groep in de projectlocatie aanwezig zijn moet een omgevingscheck gedaan worden om te kijken of in de directe omgeving voldoende alternatieven aanwezig zijn. Wanneer in de omgeving onvoldoende broedbiotoop aanwezig is, zijn ook de nesten van soorten uit categorie 5 jaarrond beschermd (min LNV, augustus 2009).

Functionaliteit behouden

Door een wijziging in de beoordeling van ontheffingaanvragen in augustus 2009, is het mogelijk om te voorkomen dat een ontheffing nodig is. Dit is het geval wanneer mitigerende maatregelen er voor zorgen dat de 'functionele leefomgeving' van dieren intact blijft. Dit betekent bijvoorbeeld dat er voorafgaand aan de ingreep nieuw leefgebied wordt gerealiseerd. Voor soorten van Bijlage IV van de Habitatrichtlijn en voor vogels kan dit van belang zijn omdat er alleen ontheffing kan worden verkregen bij een beperkt aantal belangen welke in respectievelijk de Habitatrichtlijn of Vogelrichtlijn worden aangegeven. Door uitspraken van de Raad van State (op 3 oktober 2012, uitspraak 201108112/1/A3 en 11 juli 2012, uitspraak 201104809) moet een dergelijke werkwijze echter zorgvuldig worden onderbouwd waarbij er toch sprake kan zijn van een ontheffing.

Rode Lijst

Een Rode Lijst bevat een overzicht van soorten die uit Nederland zijn verdwenen of dreigen te verdwijnen. Dit wordt bepaald op basis van zeldzaamheid en/of negatieve trend. De lijsten worden periodiek vastgesteld door de minister van EZ. Rode lijsten hebben geen juridische status. Als een soort op de lijst komt, is deze niet automatisch beschermd. Daarvoor moet de soort worden aangewezen onder de Flora- en faunawet. De Rode lijsten helpen daarbij. Deze lijsten worden ook gebruikt om te toetsen of de beleidsdoelen over biodiversiteit worden gehaald (www.rijksoverheid.nl).

Natuurbeschermingswet

Op 1 oktober 2005 is de gewijzigde Natuurbeschermingswet in werking getreden. Hiermee zijn de verplichtingen uit de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn, voor zover die zien op gebiedsbescherming, geïmplementeerd in het Nederlands recht. Directe toetsing aan de Vogel- en Habitatrichtlijn is daarmee niet meer aan de orde. Onder de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 worden de Vogel- en Habitatrichtlijngebieden aangewezen en beschermd. Deze worden gezamenlijk Natura 2000-gebieden genoemd. Daarnaast worden Beschermd Natuurmonumenten en Wetlands aangewezen en beschermd. Voor activiteiten of projecten die schadelijk zijn voor de beschermde natuur geldt een vergunningplicht. Deze vergunningen worden verleend door de provincies of door de minister van EZ. Voor alle Natura 2000 gebieden worden beheerplannen opgesteld. Deze beheerplannen maken duidelijk welke activiteiten wel en niet mogelijk zijn in en om die gebieden.

NNN/EHS

Het Nationale Natuurnetwerk (NNN, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur - EHS) is een netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen natuurgebieden in Nederland. De EHS is als beleidsdoel opgenomen in de Structuurvisie

Infrastructuur en Ruimte (SVIR). De juridische borging van de nationale ruimtelijke belangen die in de SVIR worden aangewezen vindt plaats via het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro). De rijkslijn zoals verwoord in het SVIR en Barro is dat er bij EHS geen sprake is van externe werking.

De provincies zijn verantwoordelijk voor de begrenzing en de ontwikkeling van dit natuurnetwerk. Zij wijzen in hun structuurvisie of verordening de gebieden aan die onder het NNN vallen. In of in de nabijheid van een NNN-gebied geldt het 'nee, tenzij'-principe: nieuwe plannen of projecten zijn niet toegestaan als ze de wezenlijke (potentiële)waarden en kenmerken van het NNN-gebied significant aantasten, tenzij er sprake is van redenen van groot openbaar belang en er geen reële alternatieven zijn. De schade dient in dat geval door mitigerende maatregelen zoveel mogelijk beperkt te worden. De restschade dient te worden gecompenseerd. De planologische bescherming van het NNN vindt plaats in op basis van de Wet ruimtelijke ordening vast te stellen bestemmingsplannen.